

บทบาทของหัวหน้าหมวดการศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคใต้

นายอุดม หนูประดิษฐ์

006642

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2521

ROLES OF THE EDUCATION SECTION CHIEF OF THE PROVINCIAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN THE SOUTHERN REGION

Mr. Udom Nupradit

A Thesis submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของหัวหน้าหมวดการศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคใต้

โดย นายอุดม หนูประดิษฐ์

แผนกวิชา บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. ณรงค์ บุญมี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย อนุมัติให้มนัวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

[Handwritten signature]

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Handwritten signature]
.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์)

[Handwritten signature]
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนรรชัย ตันทิเมธ)

[Handwritten signature]
.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ณรงค์ บุญมี)

[Handwritten signature]
.....กรรมการ
(อาจารย์ วรรณิการ์ สัจกุล)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของหัวหน้าหมวดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคใต้
ชื่อนิสิต นายอุกม หนูประสิทธิ์
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. ณรงค์ บุญมี
แผนกวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2520

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงบทบาทและหน้าที่ของหัวหน้าหมวดการศึกษา ในการบริหารงานเกี่ยวกับการมีความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานธุรการ การเงิน และบริการ
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีต่อการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดการศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้าส่วนการศึกษา หัวหน้าหมวดการศึกษา และครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เกี่ยวกับการมีความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานธุรการ การเงิน และบริการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคใต้ จำนวนทั้งสิ้น 350 คน ซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าส่วนการศึกษา หัวหน้าหมวดการศึกษา และครูใหญ่ สำหรับหัวหน้าส่วนการศึกษา และหัวหน้าหมวดการศึกษา ไม่มีการสุ่มตัวอย่าง มีหัวหน้าส่วนการศึกษา 14 คน หัวหน้าหมวดการศึกษา 113 คน ส่วนตัวอย่างประชากรที่เป็นครูใหญ่ ดำเนินการโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) สุ่มได้จังหวัดตัวอย่าง 4 จังหวัด คือ สงขลา บัตตานี ตรัง และสตูล แล้วจึงสุ่มครูใหญ่มาร้อยละ 15 ของจังหวัดตัวอย่าง มีจำนวน ครูใหญ่ทั้งสิ้น 223 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถาม 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาของหัวหน้าหมวดการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามที่ได้รับจากประชากรทั้ง 3 กลุ่ม โดยผู้วิจัย

ได้ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 350 ฉบับ ได้รับคืนมา 274 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 78.29 แลวนำ

ข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหารการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
ในภาคใต้ ปรากฏว่าผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่มีอายุค่อนข้างมาก มีอายุราชการเป็นเวลายาวนาน
และมีเพียงส่วนน้อยที่ได้อาณาการอบรมการบริหารการศึกษามาโดยเฉพาะ

2. ความเห็นของผู้บริหารการศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องกันว่างานในหน้าที่
ของหัวหน้าหมวดการศึกษา ไม่มีระเบียบหรือกฎเกณฑ์ปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน ส่วนผล
การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาทั้ง 4 ด้าน พบว่าหัวหน้าส่วนการศึกษาและหัวหน้าหมวดการ
ศึกษามีความเห็นเช่นเดียวกันว่า หัวหน้าหมวดการศึกษาได้ปฏิบัติงานต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก
ทุกด้าน สำหรับครูใหญ่มีความเห็นว่าหัวหน้าหมวดการศึกษาได้ปฏิบัติงานธุรการ การเงิน และบริการ
อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก แต่งานที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การมีความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหาร
งานวิชาการ หัวหน้าหมวดการศึกษาได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยทั้งสิ้น

3. เมื่อพิจารณาลำดับความสำคัญในการบริหารงานทั้ง 4 ด้านแล้วปรากฏว่า
หัวหน้าหมวดการศึกษาได้มีการปฏิบัติเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ งานธุรการ การเงิน
และบริการมากที่สุด รองลงไปคือการบริหารงานบุคคล การมีความสัมพันธ์กับชุมชน และการบริหาร
งานวิชาการตามลำดับ

4. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของหัวหน้าหมวดการศึกษา พบว่ามีปัญหาในเรื่อง
การบริหารงานบุคคลมากที่สุด เพราะหัวหน้าหมวดการศึกษาไม่มีอำนาจในการตัดสินใจสั่งการ

Thesis Title Roles of the Education Section Chief of the
 Provincial Administrative Organization in the
 Southern Region

Name Mr. Udom Nupradit

Thesis Advisor Dr. Narong Boonme

Department Educational Administration

Academic Year 1977

ABSTRACT

The Objectives of the Research :

1. To study educational administration tasks of the Education Section Chief of the Provincial Administrative Organization in the Southern Region, especially in the areas of the school-community relation, school personnel administration, academic affairs and the school business, finance and services.
2. To study the administrative problems related to the job performance of the Education Section Chiefs of the Provincial Administrative Organization.
3. To compare the opinions of the Provincial Education Division Chiefs, Provincial Education Section Chiefs and the Principals concerning the four administrative tasks.

Research Procedures

The total population in this study are 350 administrators in the Southern Region they were composed of the Education Division Chiefs, the Education Section Chiefs and the Principals of the elementary school in 14 provinces of the Southern Region. All the Education Division Chiefs and the Education Section Chiefs of the Provincial Administrative Organization, there were no selected sample which consists of 14 the Education Division Chiefs and 113 the Education Section Chiefs.

By using simple random sampling in 14 provinces; Songkhla , Pattani, Trang and Satul and 15 % which are 223 Principals of the Provincial Administrative Organization were chosen as another sample.

The implements used in this study consist of the questionnaires which were 2 parts :

1. Status of the administrators in the Southern Region.
2. Educational administrative data.

Data were collected by questionnaires from three sample groups. A total of 350 questionnaires out of 274 copies or 78.29 percent were returned. All data were analysed by percentage, mathematic means and standard deviation(S.D.)

Research findings

1. Regarding to status of the repondents showed that they are in middle ages, and have been civil servants for a long time, few of them were trained as an educational administrators.

2. Concerning to the points of view of the educational administrators in the Southern Region who responded the questionnaires have

the opinion that the duty of the Education Section Chiefs have not been defined or written clearly. The result of the study concerning the four educational administrative tasks of the Education Section Chiefs showed that the Education Division Chiefs and the Education Section Chiefs have the same points of view that the Education Section Chiefs have performed rather high level. The principals pointed out that the Education Section Chiefs have performed rather high level in school business, finance and services but less in the school-community relation, school personnel administration and academic affairs.

3. By considering the degree of practice in all four administrative tasks, they can be put in order as follow: school business, finance and services; school personnel administration; school community relation; and academic affairs respectively.

4. The most important problem of the educational administration of the Education Section Chiefs is the school personnel administration. It is because the Education section Chiefs have no authority to make any decision.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความร่วมมือ
ช่วยเหลือ และคำแนะนำจากหลายท่าน คือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ หัวหน้าแผนกวิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับขอบเขตและเนื้อหา
ของวิทยานิพนธ์ ทั้งได้ช่วยตรวจ แก้ไข แบบสอบถามให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.อมรชัย ตันติเมธ ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแบบสอบถามเพิ่มเติม และให้ข้อเสนอแนะ
ที่เป็นประโยชน์หลายประการ ดร.ณรงค์ บุญมี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้กรุณา
ให้คำปรึกษา ตรวจแก้ไข และให้คำแนะนำต่าง ๆ ด้วยดีตลอดมา

อาจารย์เจนวิทย์ สีทธิคำรัง ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองการศึกษาประชาบาล
อาจารย์อดิศักดิ์ เจริญพิทักษ์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายมาตรฐาน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายสนเทศ กองการ
ประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา ได้ช่วยตรวจ แก้ไข และให้คำแนะนำเกี่ยวกับแบบสอบถาม
คุณค้อย นิตยบุรณ หัวหน้าส่วนการศึกษาจังหวัดปัตตานี ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเกี่ยวกับ
บทบาทของหัวหน้าหมวดการศึกษา ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบข้อเท็จจริงมากขึ้น

หัวหน้าส่วนการศึกษา หัวหน้าหมวดการศึกษา และครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคใต้ ได้ให้ความสะดวกและช่วยเหลือเป็นอย่างดี
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาที่ได้รับจากทุกท่านที่ได้กล่าวนาม
มาข้างต้นไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

นายอุดม หนูประสิทธิ์

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
รายการตารางประกอบ	ฐ
รายการแผนภูมิประกอบ	ท
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	9
ข้อจำกัดของการวิจัย	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	10
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	11
วิธีดำเนินการวิจัย	11
ค่าดัชนีในการเสนอขุมูล	12
2. วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	13
พื้นฐานการบริหารการประถมศึกษาของไทย	13
บทบาทการบริหารการศึกษาประชาบาลขององค์การบริหาร	
ส่วนจังหวัด	15
การจัดองค์การบริหารการศึกษาประชาบาลขององค์การ	
บริหารส่วนจังหวัด	18
หลักและวิธีการจัดการศึกษาประชาบาลในปัจจุบัน	21
กรมการปกครองกับการบริหารการศึกษาของท้องถิ่น	23

บทบาทการควบคุมและการประสานงานการศึกษาประชาชาติ ของคณะกรรมการข้าราชการส่วนจังหวัด (ก.จ.)	25
บทบาทการควบคุมและประสานงานการศึกษาประชาชาติของ คุรุสภา	26
การแบ่งงานประถมศึกษาระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับ กระทรวงศึกษาธิการ	27
การแบ่งงานในส่วนการศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ..	28
การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่บริหารการศึกษาประชาชาติ	29
หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดการศึกษา	31
ปัญหาการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด	33
บทบาทของหัวหน้าหมวดการศึกษา	37
- แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องบทบาท	37
- แนวคิดเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษา	39
บทบาทด้านการมีความสัมพันธ์กับชุมชน	42
บทบาทด้านการบริหารงานบุคคล	50
บทบาทด้านวิชาการ	63
บทบาทด้านการบริหารงานธุรการ การเงิน และบริการ ..	73
3. วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล	82
วิธีดำเนินการวิจัย	82
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	82
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	85
การเก็บรวบรวมข้อมูล	87
การเสนอข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	88

บทที่	หน้า
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัว	89
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์งานบริหารการศึกษาของหัวหน้า หมวดการศึกษา	97
- การมีความสัมพันธ์กับชุมชน	97
- การบริหารงานบุคคล	107
- การบริหารงานวิชาการ	118
- การบริหารงานธุรการ การเงิน และบริการ	129
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มประชากร	139
- กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา	139
- กลุ่มหัวหน้าหมวดการศึกษา	141
- กลุ่มครูใหญ่	143
5. สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	145
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	145
วิธีดำเนินการวิจัย	145
การเก็บรวบรวมข้อมูล	146
การวิเคราะห์ข้อมูล	146
สรุปผลการวิจัย	146
อภิปรายและข้อเสนอแนะ	151
บรรณานุกรม	158
ภาคผนวก	166
ประวัติ	181

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามจังหวัด ...	84
2	แสดงจำนวนข้อและลักษณะความสำคัญของงานแต่ละประเภท ของแบบสอบถาม	86
3	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	87
4	แสดงกลุ่มประชากรจำแนกตามเพศ	90
5	แสดงกลุ่มประชากรจำแนกตามอายุ	91
6	แสดงกลุ่มประชากรจำแนกตามอายุราชการ	92
7	แสดงกลุ่มประชากรจำแนกตามสถานภาพการสมรส	93
8	แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามวุฒิ	94
9	แสดงระยะเวลาที่ประชากรดำรงตำแหน่ง	95
10	แสดงกลุ่มประชากรจำแนกตามการเข้ารับการอบรมพิเศษด้าน บริหาร การศึกษา	96
11	การมีความสัมพันธ์กับชุมชนของหัวหน้าหมวดการศึกษา	98
12	การบริหารงานบุคคลของหัวหน้าหมวดการศึกษา	108
13	การบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดการศึกษา	119
14	การบริหารงานธุรการ การเงิน และบริการของหัวหน้าหมวด การศึกษา	130
15	ลำดับการปฏิบัติงานการบริหารการศึกษาของหัวหน้าหมวด การศึกษา	138

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่

หน้า

1

แผนภูมิการจัดองค์กรงานการศึกษาประชาบาล

20